Griffier van de Staten

Geleidebrief informatief

Naam voorstel 16008466	Jaarverslag 2015 van de Boerderijenstichting		
Betreft vergadering	Commissie Economie		17 juni 2016
Te verzenden aan	Commissie Economie via iBabs		
Verzenddatum	2 juni 2016 in IBABS		
Commissiegriffier	Annemieke Lobik	0118 - 631888	am.lobik@zeeland.nl
Statenadviseur			
Inhoudelijk ambtenaar	Rolf Westerhout	0118 – 631426	rr.westerhout@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	A.J. van der Maas		

Inhoudelijk	
Aanleiding	Jaarverslag over 2015 van de Boerderijenstichting
Bevoegdheid	GS
Voorstel	Ter kennisneming
Toelichting	
Kosten en dekking	
Overige informatie	

boerderijenstichting zeeland

betrokken bij boerderijen

Jaarverslag 2015

Voorwoord

Het jaar 2015 was weer een bewogen jaar voor de Boerderijenstichting Zeeland (BSZ), met onder andere de laatste afleveringen van een televisieserie, een symposium, een donateursexcursie en veel adviesgesprekken.

Invloed op beleid

Naast de reguliere werkzaamheden met betrekking tot de instandhouding van Zeeuwse boerderijen, waaronder het geven van advies aan eigenaren en andere belangstellenden, hebben de werkzaamheden van de Boerderijenstichting vooral ook in het teken gestaan van beleidsbeïnvloeding van overheden voor wat betreft provinciaal en gemeentelijk monumentenbeleid. Daarbij is vooral aandacht gevraagd voor randvoorwaarden zoals herbestemming, dubbele bewoning en nieuwe en/of aanvullende economische dragers. Onze adviezen hebben invloed op het ruimtelijk beleid gehad. Ondertussen is de Provincie Zeeland gestart met een inventarisatie van beeldbepalende boerderijen waaraan wij ook onze medewerking verlenen. In maart 2015 heeft een symposium plaatsgevonden waarvoor we vooral provinciale bestuurders hebben uitgenodigd om met ons te spreken over deze onderwerpen. Een vervolg hierop met specifieke aandacht voor het gemeentelijk beleid zullen we in 2016 organiseren.

Behoud van erfgoed

Instandhouding, herbestemming en behoud hebben onze ruimte aandacht. Dit kan variëren van het zoeken naar oplossingen voor het vervangen van asbestdaken door passende, meer authentieke dakbedekking tot lobbyen bij overheden om meervoudige bewoning toe te staan en daarmee authentieke huizen en schuren te redden. Wij kennen opvallend mooie staaltjes van initiatief van eigenaren om door middel van nieuwe economische dragers het erfgoed te behouden.

Sponsoren: bedankt!

Ook in 2015 hadden wij weer veel te danken aan onze sponsoren. Zij hebben ons onder andere in staat gesteld om op onorthodoxe wijze aandacht te besteden aan mooie initiatieven via een documentaire samen met Omroep Zeeland. De laatste afleveringen daarvan zijn in 2015 uitgezonden. Diverse grotere sponsoren hebben ons ook voor de komende jaren financiële steun toegezegd. Wij zijn van plan om deze middelen in de toekomst te gebruiken om goede initiatieven in het zonnetje te zetten. Ook willen wij het beheer en de documentatie van ons archief verbeteren.

Gesprekken Provincie
In 2015 zijn gesprekken gestart met de Provincie Zeeland overde Nota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020. Tijdens de eerste besprekingen, naar aanleiding van een bijeenkomst in november 2015, is verkend hoe de Zeeuwse erfgoedorganisaties onderling beter op elkaar afgestemd kunnen worden. Daarnaast hebben wij aan onze volksvertegenwoordigers te kennen gegeven dat de – weliswaar kleine – subsidies aan onze organisaties de smeerolie vormen voor het behoud van de particuliere inzet van veel vrijwilligers en sponsoren. Wij stelden vast dat onze argumentatie bij een ruime meerderheid een gewillig oor vond.

Samenwerking
De werkzaamheden van de Boerderijenstichting worden uitgevoerd in wisselende samenwerking met andere organisaties en met ondersteuning van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ).

Meer weten?
Voor uitgebreidere informatie verwijs ik u graag naar het vervolg van dit verslag en, voor actuele zaken, naar onze nieuwsbrieven voor abonnees, onze vernieuwde website www.boerderijenstichtingzeeland.nl en onze facebooksite Zeeuwse Boerderijen.

Vrijwilligers: bedankt!
Langs deze weg wil ik een woord van dank uitspreken voor de inzet van onze vrijwilligers – alleen al het geven van individueel advies kost vaak meerdere dagdelen – en de zeer gewaardeerde betrokkenheid van onze sponsoren.

Johanna Boogerd-Quaak, voorzitter

Meldpunt Erfgoed Zeeland

De BSZ is één van de elf deelnemers in het Meldpunt Erfgoed Zeeland. Bij dit meldpunt kunnen mensen of instellingen hun zorg kenbaar maken over bijvoorbeeld de vervallen staat van beeldbepalende gebouwen of landschapselementen.

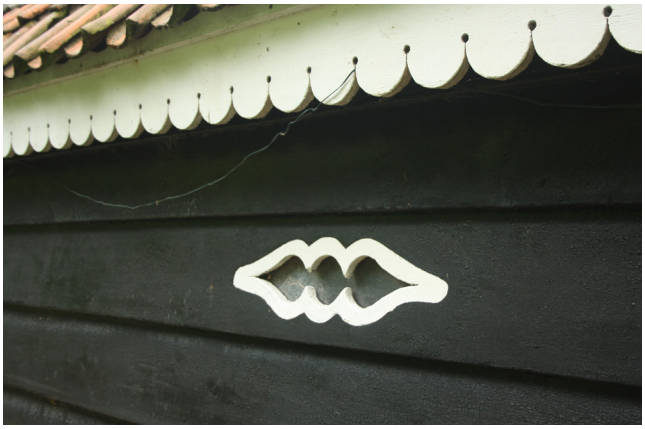
Rol van de BSZ
Wanneer een dergelijke melding betrekking heeft op een boerderij of een element in het buitengebied geeft onze vertegenwoordiger in het bestuur van het Meldpunt deze melding door aan de regiovertegenwoordiger van de BSZ, afhankelijk van het gebied waar het gebouw of het element zich bevindt. Hij of zij gaat ter plaatse kijken en maakt een rapportje dat doorgegeven wordt aan het Meldpunt. Ook neemt de regiovertegenwoordiger contact op met de eigenaar of gebruiker en in een aantal gevallen heeft dat ertoe geleid dat de BSZ een advies kon geven over herstel van het gebouw.

Platform
Ook vervult het Meldpunt steeds meer de functie van platform tussen de elf organisaties onderling en tussen hen en de Stichting Cultureel Erfgeod Zeeland (SCEZ) om gezamenlijke belangen te bespreken. Daarnaast worden er plannen gemaakt om gezamenlijk activiteiten te ondernemen, zoals op het gebied van informatieuitwisseling, raadpleging van deskundigen en cursussen.

Meldingen en vragen

In 2015 kwamen er in totaal 26 meldingen of verzoeken binnen bij de BSZ. Dat is een normaal aantal, al was het aanzienlijk minder dan het topjaar 2014, toen er maar liefst 36 meldingen binnen kwamen.

Kennis
In 2015 waren het vooral verzoeken om kennis, namelijk 21 keer. Dat betreft een breed gebied: vragen over subsidiemogelijkheden, over de historie van een boerderij of de herkomst van de naam, over reparatie en conservering van schuurdeuren, varkenshokken, aardappelkelders en complete hoeves, tot inrichting van tuin en erf, om maar wat te noemen. Extra in the picture stond vervanging van asbestdaken. Soms kiest de eigenaar dan voor platen met een imitatie-dakpanprofiel en daarover kunnen de meningen wel eens botsen.

Gebrek aan middelen
Ook was er iemand die een overzicht wilde van alle boerderijen in een bepaald gebied met de eigenaren en de pachters. Daarnaast waren er mensen die met een heleboel vragen zitten. Zij hebben soms vol goede moed en enthousiasme een historische boerderij gekocht die dan in deplorabele toestand blijkt te zijn. Deze mensen hebben advies nodig en hebben vaak hun hoop gesteld op subsidies. Helaas zijn de mogelijk-heden op dat gebied zeer beperkt. Iemand anders wilde zelfs een oude schuur laten herrijzen die al lang gesloopt was. Een prachtig idee. Helaas loopt de uitvoering vaak spaak op een gebrek aan middelen. Soms neemt men ook gewoon te veel hooi op de spreekwoordelijke vork.

Ruimtelijke ordening
De vragen over Ruimtelijke Ordening (twee keer) hadden betrekking op moeilijkheden met een gemeente over bepaalde asbestvervangende dakbedekking en op herbestemming van een historische boerderij. Daarbij deed de gemeente in eerste instantie moeilijk toen een kleine aannemer zich hierin wilde vestigen. In bijna alle gevallen kan een bezoek van één van onze regionale vertegenwoordigers toch een welkom licht laten schijnen over de diverse problemen waar de eigenaren van ons agrarisch erfgoed mee geconfronteerd worden. We zien dan ook af en toe dat na bemiddeling door BSZ, bij een probleem met de ruimtelijke ordening, de gemeente alsnog bijdraait.

Vraag en aanbod
In de categorie van vraag en aanbod (drie keer) zaten een verzoek van mensen die in Zeeland een boerderijtje zochten en een vraag van iemand die slooponderdelen zocht om zijn oude boerderij op te knappen. Hem moesten we verwijzen naar het sloopbedrijf. Er was zelfs een complete boerderij die gesloopt werd en beschikbaar was voor de liefhebbers. Helaas heeft niemand daar gebruik van gemaakt. Een databank voor vraag en aanbod van dergelijke materialen is er helaas niet. Een website leent zich daar minder goed voor, maar misschien lukt het wel via de recent gestarte Facebookpagina van de BSZ.

Werkzaamheden in de regio's

Erfgoedverordening Gemeente Sluis
In West-Zeeuws-Vlaanderen heeft de Boerderijenstichting een zienswijze ingediend tegen de concept-erfgoedverordening 2015 van de Gemeente Sluis. De Gemeente heeft naar aanleiding hiervan aangegeven de zienswijze van de BSZ te onderschrijven dat aangehaakt dient te worden aan de provinciale lijst van cultuurhistorisch waardevolle agrarische objecten die door de Provincie wordt geactualiseerd in 2016.

Ook is de Gemeente het met de Boerderijenstichting eens dat een proactief ruimtelijk beleid evenzeer van belang is voor het behoud van het cultuurhistorisch agrarisch erfgoed als de aanwijzing van gemeentelijke (agrarische) monumenten.

Verder geeft de Gemeente in haar reactie op de zienswijze aan dat de eigenaar/zakelijk gerechtigde inderdaad niet gedwongen kan worden om een onderzoek op zijn kosten te laten uitvoeren bij de aanwijzing tot monument of bij de intrekking van die aanwijzing.

De BSZ is van mening dat het aanwijzen van agrarisch erfgoed tot gemeentelijk monument niet mag leiden tot leegstand of belemmering van gebruik. In haar reactie geeft de Gemeente aan dat het niet de bedoeling is dat aanwijzing tot monument het gebruik van het object in de weg staat, maar dat niet alles vooraf kan worden geregeld. Dit zal van geval tot geval worden beoordeeld.

Boerderij- en ervencursus 2015
In de regio's Walcheren en Zuid-Beveland verzorgde de Zeeuwse Volksuniversiteit (ZVU) de cursus Boerderijen in Zeeland. Deze cursus bestond uit lezingen over de waarde van het cultuurhistorische agrarisch erfgoed. Die lezingen werden op zaterdag 21 mei in Goes gegeven door Gerard Smallegange van de BSZ en Robert Wielmaker van Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ). De bijbehorende excursie vond plaats op zaterdag 30 mei op twee Walcherse historische hoeves: Hof Nieuwlandsrust in Nieuw- en Sint Joosland en het Oranjehof in Arnemuiden. Ook hun erven, tuin en – in één geval – boerderijcamping waren waardevol. Met zo'n tien deelnemers was het een geslaagde cursus.

Nieuwe eigenaar rijksmonument
Rijksmonument Hoeve Klein Duinvliet op Walcheren heeft een nieuwe eigenaar gekregen en wordt gerestaureerd. De eigenaar is ook donateur geworden van de BSZ die een paar keer bouwadvies heeft uitgebracht.

Kennispool Heemkundige Kring
De BSZ neemt vanaf december 2015 deel aan de kennispool van de Heemkundige Kring Walcheren. De pool bestaat uit deskundigen die met hun specialistische kennis de Heemkundige Kring kunnen ondersteunen om dreigend verlies of dreigende schade aan Walchers erfgoed te voorkomen.

Tentoonstelling schilderijen
De BSZ heeft in 2014 een legaat van de schilder Kees van de Burght gekregen: zo'n vijftien schlderijen van historische Walcherse boerderijen. In 2015 hebben deze schilderijen in het Zeeuws Archief en in het Dorpshuis van Meliskerke gehangen.

Algemene bestuurszaken

Het bestuur is vijf keer in vergadering bijeen geweest. Daarin is onder andere gesproken over de ontwikkelingen in de regio's, de vragen van belangstellenden en donateurs en de organisatie van zowel het symposium als de excursie.

Ook is de toekomst van de stichting onderwerp van gesprek geweest. Dit heeft geresulteerd in een drietal brainstormsessies waarin onder andere een SWOT-analyse van de stichting is opgesteld. Zo'n analyse betreft de sterktes (Strengths), zwaktes (Weaknesses), kansen (Opportunities) en bedreigingen (Threats).

Sterktes
De sterkte van de stichting is haar goede imago en kennis over agrarisch erfgoed en haar brede en regionale netwerk.

Zwaktes
Als zwakte wordt ervaren dat de stichting financieel afhankelijk is van derden en dat ze bij de doelgroep, bewoners van het erfgoed, nog te onbekend is.

Kansen
Kansen zijn gelegen in de toename van nieuwe en enthousiaste bewoners van boerderijen, de toenemende aandacht voor omgeving en landschap en wellicht ook het nieuwe Provinciale beleid.

Bedreigingen
Vermindering van financiële ondersteuning en afnemende interesse in en bekendheid met agrarisch erfgoed worden bedreigend gezien voor het voortbestaan van de stichting.

En nu verder
Naar aanleiding van deze analyse zijn de statuten aangepast en zijn drie werkgroepen aan de slag gegaan om de resultaten om te zetten in actiepunten.

Lezingen en presentaties

De Boerderijenstichting Zeeland is al werkend ontstaan. Ooit begonnen in 1998 met een lezing op verzoek van een aantal mensen die een boerderij of een hoefje gekocht hadden. Ze ontbeerden kennis van zaken over hoe te restaureren en hoe hun tuin/erf in te richten. Ze verzochten Gerard Smallegange iets daarover te vertellen. Daarna kwamen de vele verzoeken om advies. Vervolgens nóg een lezing en nóg één...

De PZC hoorde ervan en wilde een reeks publicaties. In dat spoor toonde ook Omroep Zeeland belangstelling. Inmiddels had Gerard een aantal deskundigen om zich heen verzameld om het werk te verdelen. Uiteindelijk is er een formele organisatie ontstaan: de Boerderijenstichting Zeeland. Die bestaat inmiddels al vele jaren.

Het aantal cursussen voor boerderijbewoners die sinds het ontstaan gegeven zijn, ligt rond de 45 stuks. Het aantal lezingen zal daar een veelvoud van bedragen. En nog steeds blijkt er belangstelling te zijn en blijven verzoeken binnenstromen van zeer diverse groepen en verenigingen.

Uitzendingen *'t Hof gemaakt*

De voorbereidingen voor een serie televisie-uitzendingen vergen in de praktijk minstens zoveel werk als de uitzendingen zelf. 't Hof gemaakt was een programma met als onderwerp Herbestemming van historische boerderijen in Zeeland. De regisseuse Jacomien Kodde had daarbij voor het perspectief van twee jonge buitenlanders gekozen. Vanuit hun ogen werd naar onze boerderijen gekeken. Dat werkte best verfrissend, maar maakte het selecteren extra moeilijk. In vrijwel ieder deel van Zeeland zijn, met name door Gerard Smallegange, boerderijen opgespoord waar, al dan niet met behoud van de oorspronkelijke functie, ook een heel nieuwe tak van bedrijvigheid is opgezet. Doordat de jongens/presentatoren met de ogen van onwetende scholieren keken, waren hun vragen meestal origineel en onverwacht. Dankzij een goede voorbereiding en selectie en de voortreffelijke regie van Jacomien Kodde is er een mooie serie ontstaan met veel onverwachte momenten.

Symposium *'t Hof gemaakt*

Op donderdag 12 maart 2015 heeft de BSZ een symposium georganiseerd in partycentrum Landlust te Nieuwdorp. Dit symposium, getiteld *'t Hof gemaakt*, had als doel terug te blikken op de gelijknamige televisieserie van Omroep Zeeland.

Daarnaast is tijdens het symposium aandacht besteed aan de mogelijkheden om tot herbestemming van boerderijen te komen en via nieuwe economische dragers beeldbepalende boerderijen te behouden. Het symposium viel in goede aarde en werd bezocht door een kleine veertig mensen, onder wie verschillende provinciale politici. Er werd zelfs gevraagd om een vervolg op dit symposium, mede om het beleid in deze meer vor te geven, zeker ook richting de gemeenten in Zeeland.

Donateursexcursie

Op 2 juni 2015 heeft de jaarlijkse donateurs-excursie plaatsgevonden. Een vijftigtal donateurs hebben deelgenomen aan een rondrit door de Zak van Zuid-Beveland, waarbij onze bestuursleden Gerard Smallegange en Ko Krijger, beiden regiovertegenwoordigers van Zuid-Beveland, een interessante toelichting gaven bij verschillende monumentale gebouwen.

De excursie startte bij Hof Olmenstein van de familie De Voogd-Luyks in Kloetinge. Hof Olmen-stein is een fraai voorbeeld van een monumentale boerderij, herbestemd tot Bed & Breakfast en cursusruimten. Ook andere boerderijen kwamen aan de beurt, in Nisse, Langeweegje en Oude-lande. Alle boerderijen hadden hun eigen unieke elementen en verhalen.

Donateursexcursies zijn niet alleen goed voor de contacten, maar bieden ook de kans om kennis te verbreden, in dit geval over de manier waarop monumentale boerderijen hersteld en behouden kunnen worden.

Digitale nieuwsbrief

De nieuwsbrieven van 2015 zijn steeds verstuurd naar rond de 110 mensen. Zo'n 65 tot 70% van die mensen hebben de nieuwsbrief ook daad-werkelijk geopend. Er zijn ook ontvangers die de nieuwsbrief meer dan één keer geopend hebben, wat erin resulteert dat de nieuwsbrieven steeds 300 tot 370 keer geopend zijn. Dit openen hoeft overigens niet te betekenen dat de inhoud ook echt gelezen is.

Het lijkt erop dat de nieuwsbrieven van de BSZ niet alleen in Nederland gelezen zijn. Alle drie nieuwsbrieven van 2015 zijn maar liefst 23 tot 26 maal geopend in de Verenigde Staten. Naast Nederland en de VS, zijn ook één of meer nieuws-brieven op een beeldscherm verschenen in Oostenrijk (1 maal geopend), Zwitserland (1 maal geopend), België (in totaal 3 maal), het Verenigd Koninkrijk (in totaal 5 maal), Italië (1 maal) en Luxemburg (zeven maal).

Bestuur

Mevrouw J.L.A. Boogerd-Quaak
Voorzitter

De heer J.L. van Gorsel
Vice-voorzitter, bestuurslid Tholen-St.-Philipsland

De heer A.L. Dees
Secretaris (tot eind 2015)

De heer F.J. Minnaard
Penningmeester

De heer K. Martinet
Bestuurslid Oost-Zeeuws-Vlaanderen

De heer R.J. van der Wekken
Bestuurslid Schouwen-Duiveland

De heer. J. Krijger
Bestuurslid Zuid-Beveland

De heer mr. G.W. Smallegange
Bestuurslid Zuid-Beveland en public relations

De heer J. van Wijck
Bestuurslid West-Zeeuws-Vlaanderen, beheerder website

Mevrouw J. de Koning-van Langeraad
Bestuurslid Noord-Beveland

Mevrouw J. Polderdijk
Bestuurslid Walcheren

Mevrouw A.T. Dieleman, Semper Scribo Tekst- en Redactiebureau
Nieuwsbrief en jaarverslag

Adviseurs

De heer drs. M.P. van Dintel
Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland

De heer ing. C.M.J. de Jonge
Bouwkundig adviseur

Mevrouw drs. B.I. Sens
Provincie Zeeland

De heer mr. J.M.E. Seijdlitz
Adviseur

Onze sponsoren

Provincie Zeeland

de Zeeuwse verzekeringen

zlm verzekeringen

